ռամկին, Վարժապետին աղջիկը (1888), Ֆերնանտ (1889) ևն. : — «Արևելք»ի գրաշարապետ եղած են Թոփալ Կարապետ և Արտաշես Շիշմանեան : ** ՉԱՐԵՀ ԵՈՒՍՈՒՖԵԱՆ (եղբայր գրաքննիչ Երուանդի) համանուն բերրին բաժնետերերուն մին ըլլալով՝ կը զուգ զայն, տպարանին հետ միասին : Թերթը մատնութեան մը հետեւանքով խափանուած էր. 1 Յուլիս 1898 ին հազիւ կարելի կ'ըլլայ վերաբանալ զայն : — Եուսուֆեան ծնած է Օրթաքեօյ 1870 ին : Նախ. կրթ. ստացած Շանթազարեան, յետոյ հետեւած Իրաւագիտական վարժարանի դասընթացքին : 17 տարեկանին՝ խմբագիր Phare du Bosphoreի, ապա խմբագրապետ : Վերջին, Կ. Պոլսոյ Առեւտրական Սենեակի տնօրէն կարգուելով՝ անկարելի կ'ըլլայ շարունակել «Արեւելք»ը որ 1 Նոյեմ. 1906 ին վերջնապէս կը փոխանցուի Գարեգին Պոյաճեանի : Եուսուֆեան Առեւտրական Սենեակի տպարանին վարիչը, համանուն բերրին պատասխանատու-տնօրէնն ու խմբագրապետն է հիմայ : ** ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՈՅԱՃԵԱՆ ծնած է Այնթապ 1878 ին և յաճախած քաղքին Ներսէսեան, Վարդանեան և Աբեղեան վարժարանները : Իգմիր անցնելով՝ պաշտօնավարած Պալեօգեան վաճառատան մէջ, քանի մը տարի այ Գադատիոյ ծխախոտի վարչութեան, իբր քննիչ, մինչեւ իր անուան փոխանցումն «Արեւելք»ի, որուն խմբագրապետ եղած են յաջորդաբար՝ Տքթ. Յ. Թօփճեան, Երուանդ Սրմաքէշխանլեան և Ե. Օտեան : Իր օրով տպարանը Նորատունկեան խանին փոխադրուած է Ղալաթիա՝ Աւտր. նամակատան դիմաց : — Գրաշարապետ՝ Նշան Գօմիսիօնճեան : — «Արեւելք» վերջերս հրատարակուած է «Լուսին», «Պայքար» և «Զեգոք» անուններով ալ, իր կարճատեւ դադարմանց միջոցին:

ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՈՅԱՃԵԱՆ

138. **Յովհ. Թօլայեան** — Ծնած է Բերա 1856 ին՝ հայ-հռոմէական ծնողքէ : Նախ. կրթ. ստացած ծննդավայրին Մխիթարեանց վարժարանը, յետոյ մեկնած Վենետիկ (Մ. Ռափայէլեան). դարձին՝ քանի մը տարի յաճախած Կայս. Լիսէ : Երիտասարդ տարիքէն նետուելով լրագրական ասպարէզ՝ 7 տարի խմբագիր եղած է Կ. Փանոսեանի «Մանգումա»ի, ապա «Մեհմուայի հաւատիս»ի : 1888 ին բանտուած է Եգիպտ. քօլէրայի խնդրոյն առթիւ «Երկրին մէջ անուամբ միայն արդարութիւն կայ» յօդուածին համար զոր անստորագիր գրած էր Գրիգոր Վրդ. Էնֆիէճեան նոյն բերրին մէջ : Թօլայեան բերան չէ տուած յօդուածագիրը որ իր կարգին պաշտպանած է զինք դատարանի առջեւ և փրկած ազատէ : Բանտարկութեանը 70ոդ օրը (գաւակը Երուանդ նո՛յն օրը ծնած է,) ազատ արձակուելով՝ շարունակած է «Մ. հաւատիս»ը որ տարիէ մը դադրելով եղած է ՄԷՃՄՈՒԱՅԻ ԱԽՊԱՐ 25 Յունիս 1884 ին : Այս բերրին տպարանը որ Էնֆիէճեան Վարդապետի սեպհականութիւնն էր՝ կը գտնուէր Բերա, Շիշլի փողոց, թիւ 5. վարիչն էր Պ. Քիրիշճեան, իսկ բերրին նիւթական հոգը ստանձնած էր Հասունեան պայքարին մէջ մեծ դեր խաղացող միւնոյն վարդապետը որ բուռնո anti մը էր, վախճանած 1884 ին՝ 50 տարու : Մահէն առաջ իր տպարանը փոխանցած է Յ. Թօլայեանի որ **28** տարիէ ի վեր անընդմիջաբար կը շարունակէ, բաց ի բերրէն՝ տպագրելով Հ. Կարոդիկէ պատրիարքարանի բոլոր գործերը, աղօթագիրքեր, իր թարգմանութեամբ տաճկերէն վեպեր, Ծաղիկ արդի հայ մատենագրութեան (1885), Պատմութիւն Արմենայ (1885), Սուքիասանց Քօշից պատմութիւն (1889), վերջին տարիներս, գաւկին **Կաւռօճ** երգիծա-

Յ. ԹՕԼԱՅԵԱՆ